

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Sociaal-Economische Raad
mw. drs. M. Hamer, voorzitter
Postbus 90405
2509 LK S GRAVENHAGE

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum **08 MEI 2020**
Betreft Adviesaanvragen SER 2020

Onze referentie
2020-0000059866

Geachte mevrouw Hamer,

Dit jaar viert de SER zijn 70-jarige jubileum. In de afgelopen 70 jaar heeft de SER met zijn denkwerk maatschappelijk draagvlak gewonnen voor voorgenomen beleid. De wijze waarop de SER vormgeeft aan zijn wettelijke adviestaak varieert van adviezen, verkenningen, het opstellen van een actieagenda om gewenste ontwikkelingen aan te jagen tot het agenderen van sociaal-economische vraagstukken via dialoogsessies. Daarnaast faciliteert de SER processen die leiden tot de totstandkoming en uitwerking van nationale akkoorden.

Het kabinet doet voor de onderstaande onderwerpen een beroep op die ervaring en vernieuwende kracht van de SER om de sociale dialoog in Nederland verder te brengen. Naar verwachting van de betrokken departementen zullen - onder verwijzing naar de toelichting in de bijlage - in 2020 de volgende onderwerpen tot een advies- of verkenningaanvraag leiden:

- Sociaal-economische gezondheidsverschillen
- Economische kansen in regio's met bevolkingsdaling
- Circulaire economie en ruimtelijke inpassing goederenvervoer
- Herziening IMVO-beleid

Naast de adviesvragen vanuit het kabinet heeft de Tweede Kamer bij motie verzocht de volgende onderwerpen aan de SER voor te leggen:

- Gevolgen volwassenminimumloon vanaf 18 jaar
- Meer zekerheid en meer grip op werk, inkomen en leven

Voor de invulling van de uitvoering voor de eerstgenoemde motie verwijs ik naar de bijlage. Het tweede onderwerp zal door de SER betrokken worden bij lopende advisering over het sociaal-economische beleid in de komende periode.

Tijdens de begrotingsbehandeling van VWS is aan de Kamer toegezegd het volgende onderwerp aan de SER voor te leggen:

- Werk en mantelzorg

Zie de bijlage voor een verdere uitwerking van bovenstaande onderwerpen.

Verder zou het kabinet het nuttig vinden dat, wanneer er een verband bestaat tussen het thema van het advies van de SER en de Sustainable Development Goals (SDG's), de SER hier aandacht aan besteedt. Veel adviezen van de SER raken immers aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Het is de verwachting dat de bestaande vragen op bovenstaande terreinen door de betrokken bewindspersonen in overleg met de SER kunnen worden ontwikkeld tot relevante advies- of verkenningaanvragen. Wel met het besef dat het vanwege de coronacrisis zeer onzekere tijden zijn. Ondanks de onzekerheid die zeker ook te zien is op het sociaal-economische vlak hecht het kabinet eraan dat het denken over bepaalde thema's doorgang blijft vinden. Tegelijkertijd kan een onvoorziene ontwikkeling aanleiding zijn voor extra of aangepaste adviesaanvragen. In dat licht wordt ook het voornemen gezien om de SER advies te vragen over structurele arbeidsmarktproblematiek van maatschappelijke sectoren.

Datum

Onze referentie
2020-0000059866

Momenteel werkt de SER ook nog aan advies- of verkenningaanvragen die de afgelopen periode aan de SER zijn voorgelegd en die doorlopen in 2020. Zo verwacht het kabinet dat de SER nog zal adviseren over onder meer:

- Bevorderen van gelijke kansen
- Duurzaamheidskader biomassa
- Platformeconomie en werk
- Werkende armen
- Biomonitoring en sensing

Verder is in 2019 een advies- of verkenningaanvraag aangekondigd op het terrein van sociale innovatie. Sociale innovatie binnen arbeidsorganisaties is belangrijk voor de kwaliteit van arbeid en is cruciaal voor onze economie en het urgentiegevoel hieromtrent neemt toe. Deze bevindingen komen ook naar voren in het rapport 'Het betere werk. De nieuwe maatschappelijke opdracht' van de WRR. Zij raken ook aan het rapport van de commissie regulering van werk. De ontwikkeling van een adviesaanvraag op dit terrein is momenteel in gang. De adviesaanvraag wordt naar verwachting dit voorjaar verstuurd.

Zoals eveneens aangekondigd in 2019 ligt in de verwachting een advies- of verkenningaanvraag op het terrein van inclusieve globalisering. Hierover wordt nog nader overleg met de SER gevoerd.

Naast deze advies- en verkenningaanvragen is de SER gevraagd door de ministers van OCW en SZW om de komende jaren als aanjager te fungeren rond het thema Leven Lang Ontwikkelen (LLO).

Daarnaast is het kabinet verheugd dat de faciliterende activiteiten op het terrein van het preventieakkoord en het klimaatakkoord worden voortgezet en dat de SER in dat verband ook een vaste commissie arbeidsmarkt en transitie opzet.

Verder verleent het kabinet, naar aanleiding van het SER-advies over diversiteit aan de top van het bedrijfsleven, steun aan het initiatief van de SER voor het opzetten van een ondersteunende infrastructuur voor gender en culturele diversiteit waarvan de invulling nader uitgewerkt wordt samen met ministeries en andere betrokken partijen. Dit biedt mogelijkheden om activiteiten en organisaties die zich bezighouden met monitoring van diversiteit, het ontwikkelen van kennis

en een database met topvrouwen en mogelijk in de toekomst ook multicultureel talent, met elkaar te verbinden en samenwerking te bevorderen.

De inrichting en het onderhoud van ons sociaal-economische bestel en het welvaarts- en welzijnsniveau dat wij ook voor toekomstige generaties willen veiligstellen vragen om een zorgvuldige, afgewogen benadering. Tegen die achtergrond is de bijdrage van de SER van groot belang. Ik hoop dan ook dat 2020 een vruchtbaar adviesjaar zal blijken.

Hoogachtend,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Datum

Onze referentie
2020-0000059866

Bijlage - onderwerpen adviesaanvragen SER 2020

Sociaal-economische gezondheidsverschillen

De meest kwetsbare groepen in de samenleving, burgers met een lage sociaal-economische status (SES), hebben vaker gezondheidsproblemen en een minder lange (gezonde) levensverwachting. Hoe kunnen we deze gezondheidsachterstanden verklaren, voorkomen en verkleinen? In het bijzonder is de vraag of de wijze waarop de arbeidsmarkt en het stelsel van sociale zekerheid (incl. pensioenen) zijn georganiseerd, kan bijdragen aan het voorkomen en verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.

Economische kansen in regio's met bevolkingsdaling

Er bestaan op economisch vlak geografische verschillen in Nederland tussen regio's met bevolkingsdaling en andere regio's. Zo ligt de nabijheid van banen lager in regio's met bevolkingsdaling dan in andere regio's en is de verandering hierin ook negatiever dan gemiddeld. De arbeidsparticipatie ligt gemiddeld lager dan het landelijk gemiddelde. Ook verschilt per regio hoe de economische structuur van het specifieke gebied is opgebouwd, op welke sectoren de gebieden zich profileren en waar kansen liggen voor doorontwikkeling of juist bedreigingen door externe factoren die zich voordoen.

Het Actieplan bevolkingsdaling loopt momenteel in zijn laatste jaar, maar aandacht voor deze gebieden blijft noodzakelijk. Zo erkent ook de NOVI de sterke regionale verschillen op sociaal-economisch vlak. Voor gebieden met bevolkingsdaling stelt de NOVI aan medeoverheden voor een toekomstperspectief op te stellen met een sociaal-economische ontwikkelstrategie. Voor de kennisontwikkeling op beide beleidstrajecten kan de SER aangrijpingspunten bieden voor het opstellen van dit beleid.

Vragen:

- Wat zijn de effecten van het dalende bevolkingsaantal op de ontwikkeling van de economie in de verschillende regio's met bevolkingsdaling?
- Welke economische kansen biedt de bestaande economische structuur van de verschillende regio's?
- Op welke manier kunnen transities worden ingezet om de economie van regio's met bevolkingsdaling te versterken, o.a. door het steunen van kansrijke regionale specialismen?
- Met welke economische investeringen in de verschillende regio's met bevolkingsdaling is de geografische neerslag van het 'trickle-up effect' het grootst?

Circulaire economie en ruimtelijke inpassing goederenvervoer

De NOVI zet in op een duurzame, circulaire, kennisintensieve en internationaal concurrerende economie in 2050. Dit vraagt goede verbindingen, zowel via weg, spoor, lucht, water, buisleiding als via digitale netwerken. Voor de internationale concurrentiepositie is voor bedrijven die vanuit ons land opereren een goede logistieke sector van belang. Een transitie van de economie naar een circulaire economie zal voor transport en logistiek naar algemene verwachting (PBL 2016) een verandering in vervoerpatronen en- omvang in Nederland betekenen. Dit zal worden veroorzaakt door ontwikkelingen als nearsourcing, veranderende afvalstromen (waaronder een toename van de afvalimport), een afname van de doorvoer van primaire grondstoffen, het toenemende belang van service- en retourlogistiek en sustainable supply chain networks op verschillende schaalniveaus (van nationaal tot globaal). De vraag is wat de gevolgen zijn van deze ontwikkelingen. Welk effect kan dit hebben op de inrichting van de mainports, en vormgeving en positionering van overslagpunten en

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Datum

Onze referentie
2020-0000059866

distributiecentra? Dit kan vervolgens weer aanpassingen in de gebouwde omgeving en infrastructuur vereisen en effecten hebben voor de inrichting van Nederland. De SER wordt gevraagd te adviseren over de aangrijpingspunten voor beleid met betrekking tot deze ontwikkelingen.

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Vragen:

- Wat is de betekenis van een transitie naar een circulaire economie voor de goederen vervoersector? Welke ontwikkelingen spelen hierbij een rol?
- Wat betekent dit voor de ruimtelijke inpassing en de ruimtelijke structuur van Nederland?
- Wat zijn de aangrijpingspunten voor beleid?

Datum

Onze referentie
2020-0000059866

Herziening IMVO-beleid

De Nederlandse overheid verwacht dat Nederlandse bedrijven die zakendoen in het buitenland, dit maatschappelijk verantwoord doen. Dat zij rekening houden met zaken op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden en milieu. Dat is Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Het kabinet communiceerde eerder de doelstelling dat 90 procent van alle grote bedrijven uiterlijk in 2023 de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen expliciet onderschrijft als referentiekader voor hun internationale activiteiten en dat ook openbaar maakt. Bijvoorbeeld in hun jaarverslag of op hun website. Vanuit de SER zijn reeds verschillende adviezen opgesteld op dit beleidsterrein, waarmee ook de aanzet is gegeven voor het huidige beleid voor sectorconvenanten over internationaal MVO.

In 2020 evalueert het ministerie van Buitenlandse Zaken het huidige beleid voor IMVO. De afspraak om het beleid te evalueren en te bezien of aanvullende (dwingende) maatregelen nodig zijn, komt uit het regeerakkoord. In zijn advies "Kansen pakken en risico's beheersen, over de samenhang tussen IMVO en SDG's" schrijft de SER dat er meer actie nodig is om de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN in 2030 te bereiken. Het kabinet ziet IMVO als de potentieel grootste bijdrage van het bedrijfsleven aan het behalen van de SDG's, en hecht daarom grote waarde aan effectief IMVO-beleid.

De doelstellingen van het huidige IMVO-beleid veranderen niet, maar gekeken wordt of met de huidige maatregelen de doelstellingen voldoende worden bereikt, of dat andere en/of aanvullende maatregelen nodig zijn. Daarbij heeft de Eerste Kamer in 2019 de Wet Zorgplicht Kinderarbeid aangenomen. De eisen die deze wet aan bedrijven oplegt, zullen daarom onderdeel uitmaken van het bredere IMVO-beleid. Daarbij spelen ook de vragen hoe de continuïteit van het IMVO-beleid kan worden geborgd en hoe zelfregulering, convenanten, beleidsmaatregelen en zo nodig wetgeving elkaar zouden kunnen versterken als onderdeel van de optimale beleidsmix.

De overheid hecht veel waarde aan effectiviteit, efficiëntie en uitvoerbaarheid van beleidsmaatregelen. Bij de uitwerking van de optimale mix aan maatregelen binnen IMVO-beleid worden daarom diverse belanghebbenden betrokken om ideeën en ervaringen op te halen en om draagvlak voor de voorstellen te toetsen. Er lopen verschillende externe onderzoeken waarvan de resultaten met de SER gedeeld zullen worden.

Onderzoek van EY¹ toont aan dat er aanzienlijke verdienkansen liggen voor bedrijven die IMVO integreren in hun strategie en activiteiten. De overheid wil bedrijven daarom aanmoedigen om maatschappelijk verantwoord te ondernemen

¹ EY (2018) Onderzoek Economisch Groiepotentieel van wereldwijde maatschappelijke uitdagingen; en <http://report.businesscommission.org/report>;

en zo negatieve gevolgen van bedrijfsactiviteiten voor mens en milieu in het buitenland beperken. Daarbij wil de overheid ervoor zorg dragen dat de administratieve en financiële lasten van beleid hierop behapbaar blijven voor bedrijven. Het kabinet zal de SER vragen advies te geven over de optimale mix aan maatregelen binnen IMVO-beleid.

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Datum

Onze referentie
2020-0000059866

Moties:

Bij de vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid voor het jaar 2020 is de volgende motie aangenomen.

- Volwassen minimumloon vanaf 18 jaar (Kamerstukken II 2019/20, 35 300-XV, nr. 55, B. van Kent c.s.):

... verzoekt de regering, het SER Jongerenplatform een verkenning te vragen over de gevolgen van het recht op het volledige minimumloon voor iedere werkende van 18 jaar en ouder, hierbij de evaluaties van de twee eerder genomen stappen te betrekken, en de Kamer hierover uiterlijk voor het zomerreces 2020 te informeren.

Het kabinet ziet met veel interesse uit naar het advies van het SER Jongerenplatform. Echter, vanwege de beschikbaarheid van de data voor de evaluatie, kan de tweede evaluatie niet eerder dan december naar de Kamer verzonden worden. Om zo zorgvuldig mogelijk uitvoering te geven aan de motie vraagt het kabinet het SER Jongerenplatform een verkenning uit te voeren, nadat de tweede evaluatie is afgerond.

Naar aanleiding van het Algemeen Overleg Arbeidsmarktbeleid is de volgende motie aangenomen.

- Meer zekerheid en meer grip (Kamerstukken II 2019/20, 29 544, nr. 980, Asscher c.s.)

... Constaterende dat mensen behoefte hebben aan meer zekerheid en meer grip op hun werk, inkomen en leven; constaterende dat de WRR en de commissie-Borstlap daarbij waardevolle aanbevelingen hebben gedaan; verzoekt de regering, de sociaal-economische Raad (SER) te vragen meerdere scenario's uit te werken die onder andere aan bovengenoemde behoeften voldoen

Werk en mantelzorg

De minister van VWS doet mede namens de minister van SZW het verzoek aan de SER om te onderzoeken hoe op zoveel mogelijk plekken een mantelzorgvriendelijke werkomgeving kan worden gecreëerd door de sociale partners. De SER kan onderzoeken hoe de verschillende oplossingsrichtingen en middelen die er zijn om dit te regelen nog beter kunnen worden ingezet. Hierbij is maatwerk per sector het uitgangspunt omdat de mogelijkheden om flexibel in te spelen op de behoeften van mantelzorgers per sector zal verschillen. Het verzoek is om hierbij ook te leren van de landen om ons heen die hier ook mee bezig zijn.